

HALDEN KOMMUNE Miljø og landbruk

Nyhetsbrev august 2022

Landbrukskontoret arrangerte informasjonsmøte om regionale miljøtiltak 29. august i Rådhuset. Det var ca. 30 som møtte opp. Statsforvalteren informerte om status på de nye miljøkravene som vil tre i kraft fra 01.01.23. De endelige miljøkravene vil bli klare i løpet av september. Statsforvalteren vil ha fokus på infoarbeid og det vil satt opp informasjonsmøter i vinter. Miljøkravene vil ikke ha tilbakevirkende kraft, det vil si at man har 2023 til å omstille seg. [Se høringsdokument og kart](#) som viser arealer med miljøkrav.

Videre ble det informert om «Oslofjord tillegget». Ekstra midler til vannmiljøtiltak rundt Oslofjorden. Mer info på neste side i nyhetsbrevet.

Leder for vannområdet Haldenvassdraget Lars Selbekk orienterte om ny rapport «Eutrofiering av norske innsjøer» som er utarbeidet av NIVA på oppdrag fra Klima- og miljøverndepartementet. Haldenvassdraget har fått et eget delkapittel hvor det vises til best fremgang i vannkvalitet i forhold til fosfor og alger.

Det ble samtidig gjort en spørreundersøkelse til bønder i Østfold og Akershus. Bønder langs Haldenvassdraget og Morsa er mest positiv til miljøtiltak 😊

Lars Selbekk informerte om ulike prosjekter:

Fangdammer

Vannområdet ønsker forslag til mindre fangdammannlegg og vil gjerne høre fra de som er nysgjerrig på tiltaket.

Kantsoner

Reetablering av naturlig vegetasjonssoner i bekkekanter, bra for biologisk mangfold, reduserer hastighet på vann og reduserer avrenning. Kan søke om å bytte ut gran langs bekk.

Vannområdene tilbyr gratis planter som svartor, bjørk og selje til bønder som ønsker å etablere kantvegetasjon mellom åker og vassdrag. Ta kontakt med landbrukskontoret.

Iddefjordkonferansen 17. november på Thon Hotel Halden. Heldagsseminar hvor Espen Barth-Eide er invitert og det vil bli vist en fotoutstilling fra fjordens dyreliv.

I løpet av senhøsten vil det bli arrangert flere seminarer, både når det gjelder miljøkrav, men også om hvordan få best mulig økonomi ut av miljøprogrammene og hvordan tiltakene fungerer.

Presentasjon fra Lars Selbekk er lagt ved (se vedlegg).

«Oslofjord- tillegget»

Årets jordbruksoppgjør ga Oslo og Viken øremerkede midler til vannmiljøtiltak for å følge opp helhetlig plan for Oslofjorden. Tillegget er på kr 40,4 millioner kroner. Oslo og Viken har 202,1 millioner kroner til søknadsomgangen 2022, med utbetaling i 2023.

Statsforvalter har etter dialog med næringsorganisasjonene i fylkene våre økt de foreløpige tilskuddssatsene for *Ingen jordarbeiding om høsten*, *Direktesådd høstkorn* og *Fangvekster* vesentlig i prioritert område.

Tiltak	Tiltaksklasse (erosjonsrisiko)	Ny foreløpig sats	Kommentar/vilkår
Ingen jordarbeiding om høsten (åker i stubb)	Kl. 1	130 kr/daa	For arealer med korn, oljevekster, belgvekster, frøeng siste høstingsår, grønn gjødsling og grønnfôrvekster. Ikke eng, grasgjenlegg og radkulturer.
	Kl. 1 m/dråg		
	Kl. 2	240 kr/daa	
	Kl. 2 m/dråg		
	Kl. 3		
	Kl. 4		
Direktesådd høstkorn og høstoljevekster	Alle erosjonsklasser	200 kr/daa	Ikke bruk forutgående og/eller påmontert jordarbeidingsutstyr (tinder, skåler e.l.) - såfrøet skal føres direkte ned i jorda.
Fangvekst som underkultur Gjelder for arealer med korn, mais, oljevekster og belgvekster . Fangveksten kan såes om våren ca samme tid som hovedveksten, ifm. ugrasharving, før eller rett etter tidlig tresking av korn o.l.	Alle erosjonsklasser	200 kr/daa	Arealet skal ikke jordarbeides, sprøytes eller gjødsles om høsten. Fangveksten skal være godt etablert, og ikke være hovedvekst neste år.
Fangvekst sådd etter høsting Gjelder for arealer med grønnsaker, rotvekster og poteter .	Alle erosjonsklasser	350 kr/daa	Fangveksten skal være godt etablert om høsten, og ikke være hovedvekst neste år. Arealet skal ikke sprøytes eller gjødsles etter høsting av hovedveksten. Arealet skal ikke jordarbeides før 1.3. året etter. Ved dyrking av tidligvekster skal arealet ikke jordarbeides før 1.11.

[Les nyhetssak på nettsiden til Statsforvalter.](#)

Har du sådd fangvekst sammen med korn, mais, oljevekster og belgvekster, eller etter tidlig tresking skal du søke på tiltaket *Fangvekst som underkultur § 21*.

Har du sådd fangvekster etter høsting av grønnsaker, poteter og rotvekster skal tiltaket *Fangvekster sådd etter høsting §22* søkes på.

Merk at for å søke RMP- tilskudd må fangvekstene være godt etablert.

Tilskudd til *Fangvekst som underkultur §21* kan gis i tillegg til tiltaket *Ingen jordarbeiding om høsten §17*. Har du vassdragsnære arealer inntil 50 meter kan du søke ytterligere tilskudd på tiltaket *Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer § 19*.

Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer § 19 kan søkes i tillegg til *Ingen jordarbeiding om høsten §17*.

[RMP veileder finner du her på nettsidene til Statsforvalter.](#) (se også vedlegg)

Søknadsomgangen starter 15. september og fristen er 15. oktober.

Husk miljøkravene før du jordarbeider i høst! (de er det samme som i fjor)

[Se kart hos Statsforvalteren](#)

For jordbruksareal innenfor vannområde Glomma Sør gjelder følgende regionale miljøkrav:

1. Erosjonsutsatte dråg skal ikke jordarbeides om høsten. Ved pløying eller tilsvarende jordarbeiding om høsten, skal drågene ha permanent grasdekke.
2. Flomutsatte arealer skal ikke jordarbeides om høsten.
3. Det skal være buffersone langs alle vassdrag som mottar avrenning fra jordbruksareal. Det vil si minst 6 meter med gras i engomløp, busker eller trær + 2 meter naturlig vegetasjonssone. Eller sette igjen 20 meter med stubb eller direktesådd høstkorn og i tillegg 2 meter naturlig vegetasjonssone.

For arealer innenfor Haldenvassdraget og Isesjø gjelder i tillegg:

4. Arealer med stor eller svært stor erosjonsrisiko (erosjonsrisikoklasse 3 og 4) skal ikke jordarbeides om høsten. Lett høstharving tillates til høstkorn på arealer som ikke er omtalt i miljøkrav punkt 1, 2 og 3

Det gis tilskudd i prioriterte områder til *grasdekte vannveier (bredde på minst 6 meter) og grasstriper i åker (bredde på minst 2 meter) §23* henholdsvis 35 kr/meter og 5 kr/meter.

Grasdekt kantsone i åker §24 er tilskuddssatsen 15 kr/m for korn og potet/grønnsaker. Det gis i tillegg 5 kr/meter ved tilsåing av pollinatorvennlige frøblandinger i kantsonen.

Spørsmål om tiltak og krav, kontakt Vibeke og Kari.

Temasamlinger om klima i landbruket høsten 2022

Halden kommune vil være en pådriver for å gjøre landbruket mer klimasmart. Vi ønsker derfor å invitere til tre temasamlinger i høst. Målet for samlingene er å gi bønder i Halden informasjon om klimaarbeid, slik at vi sammen kan gjøre norsk matproduksjon mer klimavennlig.

Dato	Tema	Foredragsholder	Sted
29.09	Klimakalkulator	Utvalgsleder Øyvind Holt Østfold bondelag Inga Holt, NLR	Kommunestyre-salen, kl. 18.30
17.10	Jordhelse	Else Villadsen, NLR	Ute – tid og sted kommer
08.11	Klimatilpasning og hydroteknikk	Øyvind Akselsen, NLR	Kommunestyre-salen, kl. 18.30

29.09: Innføring i Klimakalkulatoren. Østfold bondelag vil fortelle om Landbrukets klimaplan, hvorfor vi trenger en klimakalkulator og hva den gir oss av informasjon. NLR (Norsk Landbruksrådgivning) vil så gi en introduksjon til klimakalkulatoren. Her kan du få muligheten å kartlegge klimagassutslipp og karbonbinding på gården din. Ta med egen PC for å få mest mulig ut av møtet. Målet er at flest mulig tar kalkulatoren i bruk, og Halden kommune vil derfor gi 1000 kr i tilskudd til alle som tar den i bruk i løpet av året.

17.10: Markvandring med fokus på jordhelse. God jordhelse er en forutsetning for god matproduksjon og for å dempe klimaendringer. NLR viser og forklarer nytten av fangvekster og redusert jordbearbeiding m.m.

08.11: Klimatilpasning og hydroteknikk. Hvordan skal bøndene tilpasse seg et mer ekstremt klima med både styrtregn og tørke? NLR gir veiledning og viser gode tiltak for tilpasning og presisjonslandbruk.

Hold av datoene! Invitasjoner vil bli sendt ut nærmere!

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket

Går du med planer om å søke tilskudd, tar vi imot søknader allerede nå slik at vi kan få en oversikt over behovet for året 2023. [Elektronisk søknadsskjema finnes her](#). Tiltak som kan redusere avrenning av jordpartikler og næringsstoffer fra jordbruket er høyt prioritert, men kulturlandskapstiltak er også viktige. Nedenfor har vi laget en tabell med oversikt over tilskuddssatser og aktuelle tiltak, men tiltakslisten er ikke uttømmende. [Hele strategien for landbruksfagmidler kan du lese her](#). Ved spørsmål ta kontakt med Vibeke eller Kari.

Hovedtyper tiltak	Eksempel på tiltak	Tilskuddssats
Planlegging og tilretteleggingsprosjekter	Større, helhetlige miljøprosjekter over større områder og med flere aktører, f.eks. i tilknytning til et vassdrag. I noen tilfeller geoteknisk utredning dersom det er behov før gjennomføring av miljøtiltak	Engangstilskudd med inntil 100 % av godkjent kostnadsoverslag
Forurensningstiltak: avrenning til vann og vassdrag	Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg Kumdammer Gjenåpning av bekkelukkinger Erosjonssikring av elve -og bekkekanter Flomdempende tiltak Fangdammer og andre økologiske rensertiltak Miljøplantinger Tiltak mot avrenning fra veksthus Andre tiltak: tiltak for å redusere eller hindre avrenning fra husdyrgjødsel i utekveer/samleplasser for beitedyr, avrenning fra rundballer Rensertiltak for å redusere tap av plantevernmidler	Inntil 70 %
Forurensningstiltak: utslipp til luft	Dekke over eksisterende gjødsellager Bruke slangespreder ved spredning av husdyrgjødsel Engangstiltak som reduserer utslipp av klimagasser og andre forurensninger til luft	Inntil 70 %
Kulturlandskapstiltak: biologisk mangfold	Tiltak for å ivareta og fremme trua natur, utvalgte naturtyper og prioriterte arter Fjerning av fremmede skadelige arter Rydding og reetablering av gamle innmarksbeiter	Inntil 70 %
Pollinatorvennlige tiltak	Tiltak for å sikre eller bedre leveområder for ville pollinerende insekter	70 %, maks kr 50.000
Kulturlandskapstiltak: friluftsliv og tilgjengelighet	Etablering, utbedring, rydding og vedlikehold av stier og turveier i jordbruksområder Merking av ferdssårer og utarbeide enkel informasjon	Inntil 50 %
Kulturlandskapstilskudd: kulturminnet og kulturmiljøer	Skjøtsel, vedlikehold og istandsetting av: <ul style="list-style-type: none"> • Verneverdige bygninger på gårdstun, mindre utvendige påkostninger • Bakerovn, esse og grue, mindre innretninger • Gravhauger -og røyser, helleristninger • Rydningsrøyser, tre og steingjerder • Gamle veifar, stier, tre -og steinbruer Allè/trekker	Inntil 30 %, maks kr 100.000/søknad Inntil 70 %

Økt tilskudd til drenering av jordbruksjord

I årets jordbruksforhandlinger ble tilskuddssatsene økt. Nye satser er 2.500 kr per dekar og det gis 38 kr pr løpemeter grøft, avgrenset til maksimalt 2.500 kroner per dekar berørt areal. Vi har fortsatt midler igjen! Har du tidligere drenert eller planert jordbruksareal som har behov for ny drenering, så kan foretak som eier eller leier jord søke tilskudd til drenering.

Det er viktig at du søker før du begynner. [Elektronisk søknadskjema finnes her.](#)

Søkere som har fått innvilget tilskudd før 1. juli etter gamle satser, kan trekke gammel søknad og sende ny søknad når arbeidet på det omsøkte arealet ikke er påbegynt. Send beskjed på e-post til Kari eller Vibeke om du vil trekke søknaden. Vi avslutter søknaden for deg og du kan deretter søke på nytt.

Jordprøver

Landbrukskontoret har prøveesker, bestillingsskjemaer og jordbor til utlån. Ta kontakt med Kari eller Vibeke.

Vi minner også om krav til gjødselplan. Ved kontroll i forbindelse med produksjonstilskudd vil vi spørre etter gjødselplan.

Ekstrautbetaling av produksjonstilskudd i 2022

I årets jordbruksoppgjør ble partene enige om å kompensere inntektssvikten i 2022. Dette skal blant annet gjøres gjennom en ekstra utbetaling av produksjonstilskudd. Ekstrautbetalingen baseres på søknadsrundene for produksjonstilskudd i oktober 2021 og mars 2022. Utbetalingen skjer i september - du trenger ikke gjøre noe! De som starter opp i 2022 får utbetaling i februar 2023. Satsene ble vedtatt 1. juli, og blir som følger [Jordbruksavtalen 2022-2023](#), s. 33-34)

For deg som er ekstra interessert, så finner du all informasjon om inntektskompensasjonen på [Landbruksdirektoratets hjemmesider](#).

Tips og råd for solceller i landbruket

Norges Vel jobber innen fornybar energi i landbruket og solenergi spesielt. Sammen med Nelfo har de utviklet tre publikasjoner med tips og råd til deg som vurderer solcelleanlegg på gården. [Sjekk Vels hjemmeside for mer informasjon.](#)

Søknadsplikt: I mange tilfeller vil det ikke være nødvendig å søke om slike anlegg montert flatt på tak, men det kan være noen unntak. Derfor anbefaler vi at eier kontakter byggesak for å avklare søknadsplikt.

Ta kontakt med Cathrine Mellevoid på e-post:

cathrine.heen.mellevoid@halden.kommune.no med følgende opplysninger;

matrikelnummer, adresse, situasjonskart som viser hvilken bygning og takflate anlegget skal monteres på, og en kort beskrivelse av hva slags type anlegg det gjelder. Frittstående anlegg vil som hovedregel alltid være søknadspliktige.

Biogass

Er du interessert i og nysgjerrig på biogass? Norsøk og Norges Vel arrangerer kurs om biogassanlegg på gårdsnivå, med teori den 21. september på Hellerud gård og befaring 22. september på gårdsanlegg i Rakkestad og Råde. [Se hjemmesiden til Norges Vel for mer informasjon og påmelding.](#)

Bukkejakt

Bukkejakt på rådyr er i gang, og øvrig jakt på rådyr starter 25. september. I områder med mye rådyr kan kommunen tildele flere fellingstillatelser utover i jakta. Ta kontakt med viltansvarlig Bjørnar Strøm- Hågensen om det er behov for å felle flere rådyr på din eiendom.

Det er mange rådyr som påkjøres hele året. I den senere tid har det i tillegg blitt påkjørt tre elger i Halden. Det blir mørkere om kvelden, så det er grunn til å være oppmerksom i trafikken.

Egenmeldingsskjema for oppfølging av skogeiers foryngelsesplikt

Kommunen vil minne om rapporteringsskjema som sendes ut i disse dager, der skogeiere med avvirkning av gran i 2019, uten etterfølgende planting, blir bedt om å redegjøre for hvordan foryngelsesplikten er ivaretatt.

Tilbakemelding gis ved innsending/levering av skjema, e-post til

harald.noding.ostvik@halden.kommune.no eller ved å ringe til Harald N Østvik, mob.

95143054. Det kan være ulike grunner til hvorfor vi ikke har registrert planting, eksempler kan være gjensetting av frøtrær med mål om naturlig foryngelse, kostnad til planting er dekket utenfor skogfondsystemet, råteangrep på grana – skifte av treslag - løv, planter på et senere tidspunkt etc.

Vi ser frem til svar slik at vi får et godt bilde på hvordan foryngelsesplikten blir etterlevd i Halden.

Oppsetting av varslingskilt – skogbrann

I Halden skogene har det opp gjennom årene blitt satt opp mange plakater om skogbrannfare. Disse papir plakatene har kort levetid, og bleikner i sola i løpet av få år. For å få noe som holder lenger og som ser ordentlig ut, har kommunen fått laget informasjonsskilt i aluminium. De er litt mindre enn tidligere (15x20) og skal holde i mange år.

Vi ønsker at skiltene settes opp på eksisterende retningskilt, langs turløyper og rasteplasser i kommunen. Skiltene blir satt opp for å øke fokuset på det å ikke tenne bål i skogen i sommerhalvåret, og vi håper at dere som skogeiere synes dette er et positivt tiltak som kan bidra til å sikre verdiene dere har i stående skog. Er det skogeiere som ønsker å sette opp skilt selv, er det bare å stikke innom landbrukskontoret så får dere med dere skilt til å sette opp i egen skog.

Hagerømlinger

Har du planter som parkslirekne, lupiner, kjempebjørnekjeks, kjempespringfrø eller kanadagullris i hagen? Planterestene skal ikke komposteres, leveres som hageavfall eller legges i utkanten av hagen/i skogen! De skal leveres som restavfall til forbrenning slik at frø, rotdeler og kvister ikke bidrar til ytterligere spredning.

Har kjempespringfrø og kjempebjørnekjeks utviklet seg til å bli et problem? Langs bekker i jordbruksområder kan du søke SMIL-midler til å finansiere bekjempelse.

Hvem gjør hva i avdelingen landbruk

Harald Nøding Østvik	Fagleder, skogbruk, nydyrking og jordlovsaker	951 43 054	harald.noding.ostvik@halden.kommune.no
Vibeke Julsrud	Tilskuddsordninger i jordbruket, erstatningsordninger, friluftsliv og naturmangfold	928 60 482	vibeke.julsrud@halden.kommune.no
Kari Schjerpen	Tilskuddsordninger i jordbruket, erstatningsordninger, Innovasjon Norge, naturmangfold	476 93 270	kari.schjerpen@halden.kommune.no
Bjørnar Strøm-Hågensen	Jakt og viltforvaltning, konsesjon -og delingsaker, naturmangfold	477 92 340	bjornar.strom.hagensen@halden.kommune.no